

**PROGRAMA DE L'ASSIGNATURA 24786 . HISTÒRIA ECONÒMICA MUNDIAL.
CURS 1997-1998.**

Professors: ESTEVE DEU (Grups 10 i 50).

PERE FATJÓ (Grups 20 i 60).

**Professors de pràctiques: ELISABET OLIVER
PERE SALA**

1. OBJECTIUS.

L'assignatura d'Història Econòmica Mundial, obligatòria en el pla d'estudis, pretén oferir una visió panoràmica de l'evolució econòmica mundial des del procés de transició de les societats preindustrials cap a les societats desenvolupades fins als nostres dies. El programa es presentarà dividit en cinc grans temes, en els quals es tractaran tant les visions de conjunt, per destacar els mecanismes que intervenen en l'evolució econòmica i la seva interrelació, com les particularitats específiques de països i grans regions econòmiques, tot aprofitant els continguts dels temes per aprofundir en el coneixement d'un aparell conceptual adequat. El desenvolupament del temari es farà en base a classes teòriques i sessions pràctiques.

2. TEMARI.

TEMA 1. DE LES ECONOMIES PREINDUSTRIALS A LES ECONOMIES INDUSTRIALITZADES.

1. El model de creixement econòmic preindustrial.
  - 1.1. La base energètica de l'economia preindustrial.
  - 1.2. Els desequilibris població-recursos: les crisis de subsistència.
  - 1.3. Les limitacions del model preindustrial.
2. Revolució industrial i models d'industrialització..
  - 2.1. El canvi en el model energètic.
  - 2.2. Aspectes demogràfics de la industrialització.
  - 2.3. Transformacions en l'agricultura i en les manufactures.
  - 2.4. Noves formes d'organització econòmica.
  - 2.5. Models històrics d'industrialització.
  - 2.6. La formació d'una economia internacional en el segle XIX.

TEMA 2. CRISI I TRANSFORMACIONS DE LES ECONOMIES CAPITALISTES.

1. La crisi de final del segle XIX.
  - 1.1. La depressió en el sector primari internacional.
  - 1.2. Els problemes de sobreproducció en el mercat mundial.
  - 1.3. La caiguda del nivell general dels preus.
  - 1.4. Reaccions davant de la crisi: proteccionisme, expansió colonial i processos de concentració empresarial.
2. La Primera Guerra Mundial.
  - 2.1. Aproximació a les causes del conflicte.
  - 2.2. L'economia de guerra i el finançament de les despeses bèl·liques.
  - 2.3. Els costos humans i materials de la guerra.
  - 2.3. El Tractat de Versalles i la remodelació del mapa europeu.

3. La revolució russa i la consolidació del nou estat socialista.
- 3.1. La guerra civil i el deteriorament de l'activitat econòmica.
- 3.2. La lenta aplicació d'un nou model econòmic.
- 3.3. L'assentament del nou estat soviètic.

TEMA 3. LA INESTABILITAT ECONÒMICA DEL PERÍODE D'ENTREGUERRES.

1. L'economia internacional en la dècada dels anys vint.
  - 1.1. Els problemes econòmics heretats del final de la guerra.
  - 1.2. Les dificultats per a la reconstrucció i per a la reactivació econòmica a Europa.
  - 1.3. La consolidació de l'hegemonia econòmica dels Estats Units.
  - 1.4. La reactivació econòmica general de la segona meitat dels anys vint i els seus límits.
2. La crisi del 1929 i la depressió de començament dels anys trenta.
  - 2.1. El crack borsari i la crisi bancària.
  - 2.2. Interpretacions sobre les causes de la crisi.
  - 2.3. La conversió de la crisi en depressió i la seva difusió a nivell internacional.
3. Reaccions davant de la crisi.
  - 3.1. Polítiques comercials i monetàries en l'àmbit de les relacions internacionals.
  - 3.2. Polítiques nacionals anticrisi: el New Deal als Estats Units i la diversitat de propostes als països europeus.
  - 3.3. Les dificultats de reacció en els països no industrialitzats.
4. Reconstrucció i creixement econòmic a l'URSS.
  - 4.1. La Nova Política Econòmica.
  - 4.2. El debat sobre el model de desenvolupament.
  - 4.3. La col·lectivització de l'agricultura i la industrialització accelerada.

TEMA 4. LA SEGONA GUERRA MUNDIAL I LA RECONSTRUCCIÓ ECONÒMICA.

1. La Guerra i les seves conseqüències.
  - 1.1. Les potències de l'Eix: l'agressió planificada i el fracàs de les economies de guerra.
  - 1.2. La resposta dels Aliats: la decisiva contribució dels Estats Units.
  - 1.3. Els costos de la Guerra: pèrdues humanes, desplaçaments de població i destruccions materials.
2. La reconstrucció i el nou marc internacional.
  - 2.1. La reafirmació de la primacia econòmica del Estats Units.
  - 2.2. El Pla Marshall i la reconstrucció de l'Europa Occidental.
  - 2.3. La reconstrucció del Japó.
  - 2.4. Els acords de Bretton-Woods: els nous organismes internacionals.
  - 2.5. La creació del bloc socialista sota l'hegemonia soviètica i la reconstrucció de l'Europa Oriental.
3. El creixement sostingut dels anys cinquanta i seixanta a nivell mundial.
  - 3.1. Europa Occidental, Japó i els Estats Units.
  - 3.2. Els països del bloc socialista.
  - 3.3. Les dificultats dels països menys desenvolupats.

TEMA 5. L'ECONOMIA INTERNACIONAL EN ELS ANYS SETANTA I VUITANTA.

1. Una visió general del període.
  - 1.1. La irregularitat del creixement econòmic.
  - 1.2. Creixement econòmic i aprofundiment de les desigualtats.
  - 1.3. El paper de l'Estat com agent econòmic.
2. El creixement desigual.
  - 2.1. Desenvolupament tecnològic i hegemonia financera dels països industrials avançats.
  - 2.2. Les limitacions del creixement en les economies de planificació centralitzada.
  - 2.3. L'emergència dels països del sud-est asiàtic.
  - 2.4. La situació econòmica dels països subdesenvolupats.

3. BIBLIOGRAFIA BÀSICA OBLIGATORIA.

- ARACIL, Rafael i SEGURA, Antoni (1995), Historia económica mundial y de España, Barcelona, Ed. Teide.
Versió castellana.		Versió catalana
Capítol 1:	pàgines: 1- 28.	1- 28.
Capítol 3:	pàgines: 81-117.	79-115.
Capítol 4:	pàgines: 119-133.	117-131.
Capítol 5:	pàgines: 139-162.	137-160.
Capítol 7:	pàgines: 283-307.	277-301.
Capítol 8:	pàgines: 309-356.	303-350.
Capítol 10:	pàgines: 447-498.	441-492.
Capítol 12:	pàgines: 557-640.	547-631.

4. BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA RECOMANADA.

TEMA 1.

- WRIGLEY, E.A. (1993), Cambio, continuidad y azar, Barcelona, Ed. Crítica.
- MORI, Giorgio (1983), La revolución industrial, Barcelona, Ed. Crítica. (Capítol 3: pp. 44-65).
- KENWOOD, A.G. I LOUGHEED, A.L. (1989), Historia del desarrollo económico internacional, Madrid, Ed. Istmo. (Primera part: pp. 21-270).

TEMA 2.

- KENWOOD, A.G. I LOUGHEED, A.L. (1989), Historia del desarrollo económico internacional, Madrid, Ed. Istmo. (Primera part: pp. 21-270).
- ALDCROFT, D.H. (1989), Historia económica de Europa, 1914-1980, Barcelona, Ed. Crítica. (Capítol 1: pp. 11-52).

TEMA 3.

- ALDCROFT, D.H. (1989), Historia económica de Europa, 1914-1980, Barcelona, Ed. Crítica. (Capítols 2 i 3: pp.53-146).
- KENWOOD, A.G. I LOUGHEED, A.L. (1989), Historia del desarrollo económico internacional, Madrid, Ed. Istmo. (Segona part: pp.273-372).

TEMA 4.

- ALDCROFT, D.H. (1989), Historia económica de Europa, 1914-1980, Barcelona, Ed. Crítica. (Capítols 4, 5 i 6: pp. 147-284).
- MADDISON, A. (1991), Historia del desarrollo económico capitalista. Sus fuerzas dinámicas, Barcelona, Ed. Ariel. (Capítols 5 i 6: pp. 95-139).

TEMA 5.

- ALDCROFT, D.H. (1989), Historia econòmica de Europa, 1914-1980, Barcelona, Ed. Crítica. (Capítol 7: pp. 285-319).
- TODARO, M.P. (1988), El desarrollo econòmico del Tercer Mundo, Madrid, Alianza Universidad.

5. CINTES DE VIDEO PER A INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA.

- Bosque, abadía, municipio.
- Ciudad i campo.
- La farga.
- La màquina de vapor.
- Els teixits.
- La mecanització de la filatura tèxtil (Topogràfic 5).
- Revolució Industrial.
- Revolución Industrial (Top. 85).
- Industria e Imperio.
- La época de la Primera Guerra Mundial (Top. 86).
- La época de entreguerras I (Top. 7).
- La época de entreguerras II (Top 8.).
- El ascenso de Hítler.
- La Segunda Guerra Mundial (Top. 6).
- Stalin.
- Los hilos de la trama.
- Apartheid: una historia.
- Los marginados.

6. CRITERIS D'AVUACIÓ.

Per a l'avaluació de la matèria de l'assignatura es farà un examen escrit en el qual caldrà respondre a diverses qüestions, tant de caràcter pràctic com teòric, referides als continguts exposats a les classes teòriques i pràctiques al llarg del curs i als continguts de la bibliografia obligatòria. D'aquest exercici es valoraran: el nivell de coneixement dels esdeveniments econòmics corresponents a unes etapes determinades, la correcció en la interpretació d'aquests fets i el domini de l'aparell conceptual en les respostes donades. La realització i presentació dels exercicis de les classes de teoria i de pràctiques tindrà una incidència positiva en la nota final fins a 1 punt.

L'examen constarà de tres parts: un exercici tipus test (10 preguntes sobre teoria) amb un valor de 4 punts; dues preguntes específiques a desenvolupar amb un valor de 2 punts cadascuna y un exercici pràctic amb un valor de 2 punts.

7. HORARIS DE TUTORIA.

ESTEVE DEU. (despatx S/225)

Dilluns: de 13,15 a 14,15; de 17,45 a 18,45.
Dijous: de 12,15 a 13,15; de 19,00 a 20,00.

PERE FATJÓ. (despatx S/225)

Dilluns: de 9,30 a 11,15.
Dimecres: 10,45 a 11,45; de 18,00 a 19,00.